

Wybierając rakiety zwróć uwagę na rodzaj wiązania i to, jakich butów będziesz do nich używał (fot. Columbia)

Rakiety śnieżne

PORADNIK ZIMOWEGO WĘDRÓWCA

Tekst: Łukasz Supergan

Wędrówka na raketach to jeden z najprzyjemniejszych sposobów zimowej aktywności. Świeży opad śniegu, nawet przy grubej pokrywie, nie musi być przeszkodą w trekkingu – po szlaku i poza nim. Wędrówka na raketach jest łatwa i nie wymaga znacznych wydatków. Dziś o tym do czego przydadzą się rakiety, jakie wybrać i jak ich używać.

Kto może chodzić na raketach? Każdy! Jeśli chodzisz po górach latem, z raketami dasz radę robić to samo zimą. Ich używanie nie wymaga nauki, inaczej niż we wspinaczce czy jeździe na nartach.

Jak działają rakiety śnieżne

W głębokim śniegu rakiety śnieżne umożliwiają przejście po puchu bez zapadania się i związanego z tym wysiłku. Marsz jest więc wygodniejszy niż

w samych butach. Rakietka, dzięki dużym rozmiarom, rozkłada Twój ciężar na większej powierzchni. Im cięższa osoba i im bardziej sypki, luźny śnieg, tym większa powinna być powierzchnia raket, jakich potrzebujesz.

Podział raket śnieżnych

Rakiety śnieżne dzielone są różnie, jednak wiodący producenci trzymają się klasyfikacji, która przypisuje je do 3 kategorii.

Wyścig na raketach śnieżnych... a czemu nie? (fot. Columbia)

Rakiety na łatwy teren

Zaprojektowane dla początkujących, do łatwych wędrówek po płaskim i falistym terenie. Posiadają łatwe w regulacji wiązania.

Rakiety śnieżne na urozmaicony teren

Dla większości turystów, także wędrujących poza szlakami i z plecakiem. Odpowiednie w góry, o ile unikasz terenu wysokogórskiego i bardzo oblodzonego. Zazwyczaj posiadają raki, metalowe kolce z przodu wiązania i mocniejsze mocowanie do butów.

Rakiety górskie

Dla zaawansowanych turystów, alpinistów, osób wędrujących w trudnym terenie. Ich ostre raki, podobne do alpinistycznych, sprawdzą się w lodzie oraz na stromych zboczach. Poprzecz-

ne elementy hamują ześlizgiwanie się ze zbrocza podczas podejścia i trawersowania.

Ostatnia, nietypowa kategoria raket to **rakiety śnieżne do biegania**, używane podczas rajdów i zawodów. Ich priorytetem jest waga i wygoda, a co za tym idzie – szybkość poruszania się. „Wyporność” schodzi na dalszy plan. Są krótsze i węższe.

Raki

Choć waga turysty dociska rakiety śnieżne do podłoża, wiele modeli oferuje bonus w postaci metalowych części umieszczonych pod spodem. Przypominają one raki i pełnią podobną rolę. Przednie zęby wbijają się w twarde śnieg i lód, utrzymując raketę na zbroczu. Większość modeli posiada stalowe, niektóre lekkie mo-

dele – także aluminiowe. Bardziej zaawansowane modele posiadają także zęby w tylnej części, zapobiegające zsuwaniu się podczas schodzenia.

Część modeli posiada dwa rzędy zębów wzdłuż zewnętrznej krawędzi. Zapewniają one stabilność podczas trawersowania pochyłych stoków. Rakiety śnieżne przeznaczone na łatwy teren zazwyczaj nie posiadają takich rozwiązań, przeznaczone na trudne warunki powinny je mieć.

Wiązania

Niekiedy składają się na nie nylonowe paski, blokowane plastikowymi klamrami. Jest to wygodne rozwiązanie dla kogoś, kto wędruje w łatwym terenie. Umożliwia też mocowanie rakiety do różnych modeli butów. Ich wadą jest fakt, że nie trzymają buta bardzo ściśle. Co więcej, pod wpływem wilgoci mają tendencję do rozciągania się, a śnieg, który wchodzi w materiał, zamarza i powoduje ich sztywność.

Klamry i plastikowe paski z „zabkami” to rozwiązanie identyczne z tym, jakie stosuje się w butach i wiązaniach snowboardowych. Łatwe do regulowania i wygodne, choć mechaniczne części muszą być wysokiej jakości, by nie pękały na mrozie. Z kolei paski z tworzywa (gumowe, PU) nie rozciągają się pod wpływem wilgoci i nie zamarzają.

Wybierając rakiety śnieżne przyjrzyj się także wiązaniom. Sprawdź **czy będą pasować do butów, jakich używasz zimą**. Skontroluj łatwość re-

gulacji, także w grubych rękawicach. Zobacz, czy w razie potrzeby zmieścisz w nie szersze obuwie. Sprawdź, czy buty nie przesuwają się w nich w kierunku przód – tył oraz na boki. To ostatnie jest ważne, gdy będziesz trawersować stoki górskie.

Dobrze jeśli wiązanie Twoich raket posiada więcej pasków i regulacji niż mniej. Dobre modele posiadają trzy solidne paski z przodu i jeden wokół pięty. Daje to znakomitą możliwość dopasowania do stopy. Zwiększa też bezpieczeństwo: awaria jednego paska nie będzie dramatem, jeśli pozostałe działają. W wiązaniach opartych na jednym, nylonowym pasku z klamrą uszkodzenie wiązania może zakończyć wycieczkę.

Historyczne modele raket, używane przez mieszkańców terenów polarnych, posiadały wiązania zamocowane sztywno do ich powierzchni. Współczesne wiązania są ruchome względem powierzchni nośnej, co pozwala użytkownikowi chodzić w naturalny sposób. Jest to zbawieniem w miękkim, głębokim śniegu. Ruchome wiązania ułatwiają też wspinanie się na strome zbocza oraz wybijanie stopni. W trakcie tych czynności czubek buta i zamocowane pod wiązaniem raki wbijają się w śnieg. W niektórych modelach wiązania mają blokadę, która je unieruchamia. Przyda się szczególnie na ubitym śniegu lub gdy chcesz zwiększyć tempo marszu. Blokady wiązań używają zawodnicy, biegający na raketach.

Podpiętki

W angielskiej terminologii znane jako heel lifts lub climbing bars. Używasz ich, by trzymać but poziomo podczas podejścia stromym stokiem. Z początku używanie ich przypomina noszenie damskich szpilek, ale szybko przywykniesz. Ważne jest, aby podpiętki łatwo otwierały się i zamykały np. za pomocą kijka, nawet gdy trzymasz go w grubych rękawicach, a także przypadkowo nie zamykały się samoczynnie. Zazwyczaj mają postać stalowego pręta lub plastikowej podkładki.

Jak dobrać właściwy rozmiar

Rakiety utrzymują Cię na powierzchni śniegu, rozkładając Twój ciężar na dużej powierzchni. Jak duża powinna ona być? Zależy to od wagi użytkownika z dodatkowym wyposażeniem (to ważne!) i warunków jakie napotyka.

Przy każdym modelu producent podaje deklarowaną nośność raket. Zależnie od długości i powierzchni waha się ona od ok. 50 do nawet 150 kg. Warto traktować te wartości jako wskazówkę, nie pewnik. W razie wątpliwości zawsze lepiej wybrać model o większym „udźwigu”, niż potem zapadać się po kolana w lekkich, ale raczej bezużytecznych, bo zbyt małych, raketach.

Istotne są także warunki, w jakich planujesz wędrować. Innego modelu potrzebujesz na szlak, zasypany zbitym śniegiem i niekiedy przetarty, innego na marsz bez ścieżki, w głębokim, sypkim puchu. Mniejsze rakiety śnieżne oznaczają mniejszą nośność, są jednak wygodniejsze, gdy manewrujesz nimi w gęstym lesie i w zaroślach.

Rakiety w akcji: podejście nieprzetartym szlakiem w lesie i szybki marsz po grubej warstwie świeżego sypkiego puchu (fot. Columbia)

Rama

Przez stulecia rakiety robiono na bazie drewnianej ramy wypełnionej plecionką ze sznurków lub gałęzi. Choć taka sprawdzona konstrukcja nadal bywa używana, w większości modeli stosuje się jednak metale i tworzywa sztuczne.

Niektóre nawiązują do tradycji i mają postać ramy wykonanej z aluminiowych rurek, na której rozpięty jest materiał. Najczęściej będzie nim tworzywo (guma, hypalon, poliuretan) wzmocnione nylonowymi włóknami. Są dobre w miękkim puchu i w łagodnym terenie, gdzie nie potrzebujesz bocznej stabilizacji rakiety. Mogą być jednak niewystarczające na stromych stokach. Tam lepiej sprawdzą się rakiety, w których rama wykonana jest z metalu wyposażonego w zęby, które wbijają się w powierzchnię śniegu. Taki patent stosuje np. firma MSR i sprawdza się on w trudnym terenie, podczas trawersowania stoków lub stromych podejść, na oblodzonych zboczach.

Bardzo popularne są rakiety wykonane w całości z tworzywa. Zwróć uwagę na ich elastyczność. Modele zbyt sztywne nie dopasowują się do kształtu podłoża i łatwo ślizgają. Dobre rakiety śnieżne odkształcają się, umożliwiając wędrowkę po pochyłościach i nierównym podłożu. Przykładem takiego modelu jest **Salewa Rocker** – boczne i tylne elementy tych rakiet uginają się pod naciskiem. Taki model jest idealny na wędrowki w łatwym i umiarkowanie trudnym terenie, jest także lekki i zajmuje mało miejsca.

Niektórzy producenci oferują dodatkowe elementy przedłużające. Mocowane z tyłu rakiet, zwiększają ich nośność, przydadzą się więc osobom cięższym i wędrującym z dużym bagażem.

Czy potrzebne jest specjalne obuwie?

Na szczęście, nie. Do wędrowki na rakietach wystarczą te same buty, których używasz do zimowych wę-

Salewa Rocker 999 – wysokiej klasy rakiety śnieżne dające wysoką stabilność i naturalność ruchu podczas poruszania się w wymagającym terenie (fot. Salewa)

drówek. Wiązania w raketach są uniwersalne, pasuje do nich niemal każdy rodzaj i rozmiar obuwia górskiego – od lekkich butów trekkingowych po wysokogórskie „skorupy”.

Co jeszcze?

Wędrówka na raketach wymaga używania kijków. Pomagają one zachować równowagę i ułatwiają pokonywanie pochyłości. Jeśli używasz kijków teleskopowych pamiętaj, aby standardowe talerzyki zastąpić dużymi, zimowymi.

Zabierz także niewielki zestaw naprawczy: kawałek drutu oraz kilka metrów samoprzylepnej taśmy naprawczej. W razie awarii wiązania lub przypadkowego pęknięcia pozwól Ci łatwiej wrócić w doliny.

Jak wędrować na raketach

W płaskim terenie poruszaj się normalnym, codziennym rytmem. Nie przesadzaj tylko z długością kroków i podnoszeniem nóg: rakietka, obracając się na wiązaniu, może wyskoczyć przed Ciebie. W terenie pofałdowanym stawiaj stopy, kierując czubki rakierek delikatnie na zewnątrz. Staraj się nieco bardziej obciążać wewnętrzne krawędzie. Na stromym stoku podchodź na wprost, utrzymując ciężar ciała bliżej palców tak, by metalowe raki pod wiązaniem wbijały się pew-

nie w śnieg. Korzystaj z kijków, wbijając je po bokach i nieco przed sobą. Jeśli to konieczne rozłóż zapiętki.

Trawersując zbocze, a więc idąc bokiem do pochyłości, staraj się mocnym kopnięciem wbijać jedną stronę rakiety w śnieg, tworząc oparcie. Skróć kijek teleskopowy, który trzymasz od strony zbocza i wydłuż przeciwny. Trawersowanie zazwyczaj męczy stawy skokowe, niekiedy bezpieczniej i łatwiej jest iść ku szczytowi na wprost i zejść po jego drugiej stronie, niż okrążyć go.

Schodząc uginaj lekko kolana i stawiaj rakiety płasko na stoku, najpierw piętę, potem palce. Tu także wspomagaj się kijkami, chroniąc się przed upadkiem do przodu. Niekiedy łatwiejsze może być schodzenie zygakiem. Jeśli upadniesz, przekręć się na brzuch i wstań – próba odzyskania równowagi, gdy leżysz na plecach może być niewykonalna, gdy rakietki zablokują ruch twoich stóp.

Rakietki ułatwiają wędrówkę w śniegu, ale na nich wędrówka się nie kończy! Idąc zimą w góry, przygotuj się na trudne warunki. Właściwa odzież, obuwie, umiejętność biwakowania oraz rozpoznawania warunków lawinowych są równie konieczne. Pamiętaj o każdym z tych elementów, a zimowe wycieczki staną się przyjemnością. ■